

Projekt výzkumu v graduační práci

Základní manuál

Prof. PhDr. Beáta Krahulcová, CSc.

Fáze výzkumu

- Přípravná, teoretická fáze (výsledek kumulovaného poznání, precizace výzkumného úkolu, formulace vědecké otázky, formulace hypotéz, výběr výzkumných metod a technik).
- Sběr empirických dat (shromáždění již existujících dostupných poznatků o daném problému – výsledky obdobných, souvisejících výzkumů, nebo konstatování absence daného výzkumu) – vytvoření a realizace projektu výzkumu.
Název kapitoly může být: **Úroveň současného vědeckého poznání v dané oblasti.**
- Zpracování a zobecňování – třídění získaných dat, jejich vyhodnocení a sepsání souhrnu – závěrečné zprávy výzkumu.

Osnova výzkumu v diplomové práci

- Vymezení výzkumného problému. Položení vědecké otázky. (na podkladě dosažené úrovně současného vědeckého poznání)
- Cíl výzkumu
- Hypotézy
- Úkoly výzkumu / průzkumu
- Výzkumné/průzkumné metody
- Metodika výzkumu/průzkumu
- Výsledky výzkumu/průzkumu a jejich interpretace
- Závěry výzkumu

Výzkumný problém

- Realizace krátkého souhrnu poznatků
- Formulování výzkumného problému (Kerlinger 1972)
- 1. Problém vyjadřuje vztah mezi dvěma nebo vícero proměnnými (Souvisí A s B? Jak podmiňuje A a B s C? Existuje vztah mezi A a B za podmínek C a D?)

Výzkumný problém

- 2. Problém má být formulován jasně, jednoznačně, exaktně ve formě otázky.
- 3. Problém a jeho vymezení má vést k empirickému ověřování.
- Příklady:

Ovlivňuje mentální úroveň motorickou koordinaci?

Existuje souvislost mezi stupněm snížení zrakové ostrosti a projevy neuroticity?

Formulace cíle diplomové práce

- Přesto že cíl často splývá s výzkumným problémem je zcela nezbytné jej formulovat.
- Cílem může být: Zkoumat faktory jež ovlivňují koordinaci pohybů u adolescentů mezi 16-18 rokem věku.
- Prokázat...
- Porovnat...
- Popsat a analyzovat

Formulace hypotéz

- Při formulaci hypotéz hledáme možné odpovědi. Problém může být ve skutečnosti řešen až tehdy, když jej redukuje do formy hypotézy, která musí být ověřitelná.
- Hypotézy musejí splňovat dvě kritéria: 1. musejí vyjadřovat vztahy mezi proměnnými 2. musejí obsahovat jasné implikace pro ověření vymezených vztahů.
- Hypotéza specifikuje vztah mezi dvěma nebo vícero proměnnými, které jsou měřitelné (potenciálně měřitelné) přičemž jde o vztahové tvrzení, které je předpokladem: Předpokládáme, že jestli A, tak B.

Příklady hypotéz

- Předpokládáme, že paralelně se zvyšováním postižení zraku se bude zvyšovat neuroticita jedince.
- Předpokládáme, že u adolescentů se specifickými poruchami učení a chování v jejich osobní historii bude zvýšený výskyt poruch osobnosti.
- V případě že jsme jasně formulovali hypotézy, následující práce na projektu směřuje k jejich ověření.

Formulace úloh výzkumu

- Úlohy výzkumu reprezentují konkrétní realizaci, ověřování, závěry, prognózy.
- Diplomant musí v závislosti na výzkumném problému, cíli a hypotéze definovat zcela konkrétní a jednoznačné úlohy k realizaci.
- Diplomant musí vycházet – a také popsat „empirickou situaci“.
- Dobře popsání úkolů výzkumu mohou nahradit kapitola „Metodika výzkumu“

Metodika výzkumu

- Čas realizace (od-do, longitudinální výzkum – celé období)
- Místo realizace (konkrétní instituci, nebo jiné podmínky)
- Způsob realizace (individuálně, v týmu, v jakých podmínkách)
- Etapy realizace (pilotní výzkum, předvýzkum, výzkum)
- Způsob výběru probandů
- Posloupnost realizace sběru dat

Výzkumné metody

- Pozorování (naivní, nekontrolované, kontrolované, přímé, nepřímé, zúčastněné, nezúčastněné)
- Interakční metoda (kombinace pozorování a experimentu)
- Rozhovor: kategorizovaný, nekategorizovaný, zjevný a utajený, individuální a skupinový, hloubkový, souhlasný a nesouhlasný, panelový
- Dotazník, anketa

Další metody - techniky

- Testy, psychodiagnostika
- Technika studia písemných pramenů
- Metoda obsahové analýzy.
- Metoda biografická.
- Kazuistická metoda.

Výsledky výzkumu a jejich interpretace

- Matematicko statistické zpracování získaných dat.
- Grafické vyjádření dat a jejich interpretace (tabulky, grafy, diagramy)
- Věcná interpretace výsledků.
- Kvalitativní analýza získaných výsledků výzkumu.

Závěry výzkumu

- Potvrzení nebo zamítnutí každé z definovaných hypotéz
- Konstatování do jaké míry a s jakým výsledkem byly splněny úkoly výzkumu

Doporučená literatura

- ZICH, F. *Úvod do sociologického výzkumu*. Praha: Eupress, 2004. ISBN 80-86754-19-7.